

Centralna Komisja Egzaminacyjna

EGZAMIN MATURALNY 2012

FILOZOFIA

POZIOM PODSTAWOWY

Kryteria oceniania odpowiedzi

MAJ 2012

Część I (20 punktów)**Zadanie 1. (0–2)**

Obszar standardów	Opis wymagań
Wiadomości i rozumienie	Znajomość i rozumienie wybranych pojęć, problemów i tez z zakresu ontologii i epistemologii (I 1)

Poprawna odpowiedź:

- a) racjonalizm
- b) fideizm
- c) hedonizm, epikureizm
- d) solipsyzm (idealizm subiektywny)

2 p. – za cztery poprawne odpowiedzi

1 p. – za dwie poprawne odpowiedzi

Zadanie 2. (0–4)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość i rozumienie podstawowych koncepcji i fragmentów dzieł filozofów europejskich (I 2)
-------------------------	---

Poprawna odpowiedź:

- a) K. Wojtyła
- b) I. Kant
- c) Arystoteles
- d) Heraklit

4 p. – za wszystkie poprawne odpowiedzi

1 p. – za każdą poprawną odpowiedź

Zadanie 3. (0 lub 2)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość i rozumienie wybranych pojęć, problemów i tez z zakresu ontologii i epistemologii (I 1)
-------------------------	---

Poprawna odpowiedź:

Substancja jest to byt samoistny (samodzielny, jednostkowy, konkretny)
lub
złożenie materii i formy (akt i potencja),
lub
podłoże przypadłości.

2 p. – za poprawną odpowiedź

Zadanie 4. (0–3)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość i rozumienie podstawowych koncepcji i fragmentów dzieł filozofów europejskich (I 2)
-------------------------	---

Poprawna odpowiedź:

etyka niezależna – spolegliwość – T. Kotarbiński
utilitaryzm – (społeczna) użyteczność – J.S. Mill
socjalizm – sprawiedliwy podział dóbr – K. Marks
personalizm – godność osoby – K. Wojtyła

3 p. – za osiem lub siedem poprawnych uzupełnień

2 p. – za sześć poprawnych uzupełnień

1 p. – za cztery poprawne uzupełnienia

Zadanie 5. (0–2)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość i rozumienie podstawowych koncepcji i fragmentów dzieł filozofów europejskich (I 2)
-------------------------	---

Poprawna odpowiedź:

- złudzenia zmysłowe
- zatarcie granicy pomiędzy snem i jawą
- złośliwy demon
- lub dwa przykłady argumentów praktycznych, ilustrujących te założenia

2 p. – za podanie dwóch właściwych argumentów

1 p. – za podanie jednego właściwego argumentu

Zadanie 6. (0–2)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość i rozumienie podstawowych koncepcji i fragmentów dzieł filozofów europejskich (I 2)
-------------------------	---

Poprawna odpowiedź:

- a) racjonalizm
- b) empiryzm
- c) egzystencjalizm
- d) fenomenologia

2 p. – za cztery poprawne przyporządkowania

1 p. – za dwa poprawne przyporządkowania

Zadanie 7. (0–3)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość i rozumienie podstawowych koncepcji i fragmentów dzieł filozofów europejskich (I 2)
-------------------------	---

Poprawna odpowiedź:

1. – F.
2. – A.
3. – E
4. – B
5. – C
6. – H

3 p. – za osiem poprawnych przyporządkowań

2 p. – za sześć poprawnych przyporządkowań

1 p. – za cztery poprawne przyporządkowania

Zadanie 8. (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość i rozumienie podstawowych koncepcji i fragmentów dzieł filozofów europejskich (I 2)
-------------------------	---

Poprawna odpowiedź:

Zgodne z koncepcją stoików jest zdanie nr 2

1 p. – za wskazanie właściwego zdania

Zadanie 9. (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Znajomość i rozumienie podstawowych koncepcji i fragmentów dzieł filozofów europejskich (I 2)
-------------------------	---

Poprawna odpowiedź:

arete

1 p. – za podanie właściwego pojęcia

Część II (30 punktów)**Zadania 10–22**

Korzystanie z informacji Tworzenie informacji	Wykorzystanie nabytej wiedzy filozoficznej do krytycznego analizowania tekstów filozoficznych, a w szczególności do rekonstrukcji zawartych w nich problemów, tez i argumentacji (II 1); konfrontowanie poglądów z poglądami innych filozofów (II 3); zapisanie w zwartej formie wyników krytycznej analizy tekstu filozoficznego (III 1)
--	---

Zadanie 10. (0–1)

Poprawna odpowiedź:

trzy czynniki spośród – wrażenia zmysłowe, wyobrażenia, wcześniejsze doświadczenia, struktura sądów, język, myśli, własna inicjatywa

1 p. – za poprawne wskazanie trzech czynników wpływających na indywidualny obraz świata

Zadanie 11. (0–2)

Przykład poprawnej odpowiedzi:

- a) wyobrażenia odtwórcze – wytworzone na podstawie wrażeń zmysłowych, stanowią ślady dawnych spostrzeżeń zachowane w pamięci
- b) wyobrażenia wytwórcze – zrodzone w wyobraźni, np. Pegaz

2 p. – za dwie pełne odpowiedzi, czyli nazwanie i scharakteryzowanie dwóch wyobrażeń

1 p. – za jedną pełną odpowiedź, czyli nazwanie i scharakteryzowanie jednego wyobrażenia lub za dwie niepełne odpowiedzi

Zadanie 12. (0–2)

Przykład poprawnej i pełnej odpowiedzi:

Do doświadczeń już znanych dodajemy wspomnienia naszych wcześniejszych doświadczeń, poznawanie zatem rzeczy już wcześniej znanych stanowi syntezę tego, co widzimy i tego, co już wiemy. Percepcja rzeczy nieznanych jest czystsza, bo nieobarczona wcześniejszymi ustaleniami.

2 p. – za wyczerpujące wyjaśnienie

1 p. – za poprawne, ale niepełne wyjaśnienie

Zadanie 13. (0–1)

Przykłady poprawnej odpowiedzi:

- nie (jest to trudne) lub jest to możliwe
- nie, ponieważ często nie zdajemy sobie sprawy, że doświadczenie jest zespołem wrażeń, wyobrażeń i wspomnień.

Jest to możliwe, ponieważ, rozróżnienia tego potrafi dokonać, np. filozof

1 p. – za poprawną odpowiedź

Zadanie 14. (0 lub 2)

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Własne doświadczenia, uczucia, emocje, a nawet nastroje przypisujemy innym ludziom i rzeczom. Gdy jesteśmy smutni krajobraz wyda się nam melancholijny, a kiedy jesteśmy weseli świat wygląda o wiele pogodniej i przyjaźniej.

2 p. – za poprawną i pełną odpowiedź

Zadanie 15. (0–4)

Przykładowa poprawna odpowiedź:

- a) Alegoria jaskini odnosi się do sposobu ludzkiego poznania. Przedmioty poznania zmysłowego to niedoskonałe odbicia świata idealnego (realnego). (0 lub 2)
- b) Tatarkiewicz nie zgodziłby się z tym przekonaniem. Według niego doświadczenie zmysłowe jest źródłem poznania. (0 lub 2)

4 p. – za poprawne i wyczerpujące wyjaśnienie znaczenia alegorii jaskini (*Państwo* Platona) – podpunkt a) oraz za poprawne określenie stanowiska Tatarkiewicza – podpunkt b)

2 p. – za poprawne wykonanie jednego z dwóch poleceń

Zadanie 16. (0–2)

Przykład poprawnej odpowiedzi:

- a) rozróżniamy, co jest rzeczywiste, np. jawę od snu
- b) wprowadzamy klasyfikację zjawisk i dzięki temu uporządkowujemy doświadczenia na swój własny sposób.

2 p. – za poprawne określenie dwojakiej roli myśli w procesie poznania

1 p. – za poprawne określenie jednej roli myśli w procesie poznania

Zadanie 17. (0–2)

Poprawna odpowiedź:

tak

Przykładowe uzasadnienie:

Obraz świata, jaki postrzegamy, jest uwarunkowany naszą naturą, bo ludzka biologia i psychologia wpływają na sposób, w jaki porządkujemy wrażenia dostarczone przez zmysły.

2 p. – za poprawną odpowiedź i właściwe uzasadnienie

1 p. – za poprawną odpowiedź

Zadanie 18. (0–2)

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Obraz świata jest uwarunkowany społecznie, ponieważ:

- a) kształtujemy nasze myśli w kontekście komunikatywnym,
- b) następnie przekazujemy je innym ludziom.

2 p. – za podanie dwóch elementów odpowiedzi

1 p. – za podanie jednego elementu wypowiedzi

Zadanie 19. (0–2)

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Każdy z nas czuje i myśli nieco inaczej, a także widzi siebie i swą przyszłość w inny sposób, a wszystko to wpływa na subiektywny obraz świata, jaki mamy.

2 p. – za pełną odpowiedź

1 p. – za niepełną odpowiedź

Zadanie 20. (0–4)

Przykład poprawnej odpowiedzi:

- a) Wszystko, co poznajemy, jest tylko fenomenem, ukształtowanym przez czyste formy naoczności, kategorie intelektu i idee rozumu. Świat tak, jak go dostrzegamy, dostosowuje się zatem do naszego sposobu postrzegania i myślenia.
- b) przewrót kopernikański
- c) Tak, Tatarkiewicz zgodziłby się z Kantem, ponieważ podobnie jak Kant podkreślał udział podmiotu w akcie poznawczym.

4 p. – za poprawną odpowiedź w podpunktach a), b), c) oraz za poprawne uzasadnienie odpowiedzi w podpunkcie c), (poprawna odpowiedź zawiera cztery elementy)

3 p. – za trzy poprawne elementy odpowiedzi

2 p. – za dwa poprawne elementy odpowiedzi

1 p. – za jeden poprawny element odpowiedzi

Zadanie 21. (0–2)

Przykład poprawnej odpowiedzi:

Nie, ponieważ myśli i uczuć nie możemy przekazać bezpośrednio, ale za pomocą zastępczego systemu znaków, np. języka. Niestety, jest on tylko systemem umownym i przez to nie do końca oddającym świat uczuć, emocji, a nawet myśli.

2 p. – za poprawną odpowiedź i jej uzasadnienie

1 p. – za jeden element odpowiedzi

Zadanie 22. (0–4)

Przykład poprawnej odpowiedzi:

- a) Język jest jednym z narzędzi opisywania świata. Służy nazywaniu, porządkowaniu w pojęcia, klasy świata poznawanego przez wrażenia, myśli, uczucia, doświadczenia. Im bogatszy język, tym bogatszy jest opis świata. (0 lub 2)
- b) Tatarkiewicz częściowo zgodziłby się ze stwierdzeniem: „granice mojego języka wyznaczają granice mojego świata”, ponieważ zdaniem filozofa obraz świata tworzymy nie tylko za pomocą języka, ale również za pomocą doświadczenia, myśli, uczuć, emocji, wrażeń. Obraz świata jest też uwarunkowany społecznie i zależy od naszych przekonań i wyobrażeń. (0 lub 2)